

Вступ

Науково-технічний процес кожної розвинутої країни не тільки сприяє розвитку сучасного виробництва та покращенню умов праці і добробуту громадян, але й збільшує ризик аварій на великих промислових виробництвах.

Величезне регіональне навантаження території України промисловими та енергетичними об'єктами збільшує ризик аварій, збитки від яких можна порівняти із розміром національного бюджету середньої країни, а наявність великих територій країни з несприятливим природним впливом та зі схильністю їх до проявам небезпечних природних явищ, підсилює гостроту проблеми вивчення стану техногенної та природної безпеки в Україні, та пошуку шляхів його покращення.

Забезпечення національної безпеки є невід'ємною функцією кожної держави як суспільного утворення, покликаною гарантувати сприятливі умови для життя і продуктивної діяльності її громадян. Попередження та ліквідація надзвичайних ситуацій (НС) техногенного та природного характеру з метою збереження життя та здоров'я людей, забезпечення сталого розвитку країни є однією із складових національної безпеки держави, яку неможливо забезпечити без детального аналізу існуючого стану техногенної та природної безпеки в Україні, його спостереження у довгостроковій динаміці та розробці заходів зі зменшення ризиків виникнення надзвичайних ситуацій.

Введенням у липні 2013 року в дію Кодексу цивільного захисту України, який регулює в державі відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, законодавчо упорядковано і посилено дію держави по забезпеченню техногенної та природної безпеки в Україні.

Протягом 2013 року Кабінетом Міністрів України, центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями забезпечувалось конституційне право громадян України на захист життя і здоров'я шляхом проведення відповідних заходів цивільного захисту.

Завдання та основні напрями роботи у сфері техногенної та природної безпеки і цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у цілому у 2013 році було визначено законами, іншими нормативно-правовими актами з питань цивільного захисту, промислової безпеки та охорони праці, охорони навколишнього природного середовища, охорони здоров'я, заходами Загальнодержавної цільової програми захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру на 2013-2017 роки та Державної цільової соціальної програми забезпечення пожежної безпеки на 2012-2015 роки, а також Планом основних заходів цивільного захисту на 2013 рік.

У 2013 році негативний вплив уражаючих чинників техногенного та природного походження на об'єкти господарювання та територію України, що призвів до виникнення надзвичайних ситуацій, загибелі людей на виробництві і в побуті, погіршення умов життєдіяльності населення, забруднення навколишнього природного середовища, економічних збитків зменшився на 32,5 % у порівнянні з 2012 роком (у 2013 році виникло 143 НС в яких загинуло 253 людини, у 2012 виникло 212 НС в яких загинуло 301 людина відповідно). Найбільше зростання, у порівнянні з 2012 році, кількості виникнення надзвичайних ситуацій, загибелі людей на виробництві і в побуті, погіршення умов життєдіяльності населення, забруднення навколишнього природного середовища, економічних збитків відмічено в Волинській, Закарпатській, Полтавській та Сумській областях.

Основні пріоритети державної політики у сфері цивільного захисту були зосереджені на забезпеченні безпеки життєдіяльності населення та реагуванні на надзвичайні ситуації, системному вирішенні проблем їх попередження на території України, забезпеченні техногенної та природної безпеки, розробки підзаконних актів для реалізації основних положень введеного в дію Кодексу цивільного захисту.

Масштаби та особливості негативної дії небезпечних факторів у природній сфері традиційно визначались природними особливостями території України, несприятливими наслідками глобальних змін клімату, недотриманням норм і правил безпечного провадження господарської діяльності. Основними чинниками фізичного походження, що призводили до виникнення надзвичайних ситуацій природного характеру, залишались стихійні гідрометеорологічні явища та небезпечні геологічні процеси.

Національна доповідь «Про стан техногенної та природної безпеки в Україні» підготовлена Українським НДІ цивільного захисту ДСНС України відповідно до Указу Президента України від 4 лютого 2003 року № 76/2003 Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 11 листопада 2002 року «Про стан техногенної та природної безпеки в Україні». Доповідь підготовлена за матеріалами наданими центральними та місцевими органами виконавчої влади України.

Підготовка доповіді дозволила систематизувати надзвичайні ситуації і небезпечні події, що виникли в 2013 році, а проведений аналіз причин їх виникнення дозволив визначити шляхи та способи вирішення основних проблем техногенної та природної безпеки в Україні та вдосконалити системи попередження і реагування на надзвичайні ситуації техногенного та природного характеру.